

13. dubna 1923, jest podříti pod pojem smluv, vytčených v §u 1152 obč. zák., jež k platnosti své nevyžadují, by smluvena byla přesná odměna za provedené práce neb dílo. To je patrné z §u 1152 obč. zák., dle něhož je pokládati za smluvenou přiměřenou odměnu, nebyla-li smluvena určitá odměna. Smlouvou ze 13. dubna 1923 smluvily strany určitou odměnu t. j. 90 Kč za 1000 cihel jen podmíněčně, t. j. nastane-li případ předpokládaný v odst. 1., vyhradili si pak pro případ změny předpokládaných poměrů právo sjednati novou smlouvu. Tato výhrada mohla se však týkati jediné výše odměny. Smlouva ze 13. dubna 1923 platila bezpodmínečně, pokud žalobce se zavázal vyráběti pro žalovanou cihly, kdežto odměna stanovena byla jen podmíněčně. Nebyla-li podmínka splněna, mělo dojíti k nové smlouvě o výši odměny odpovídající skutečným poměrům. Pokud k této smlouvě nedošlo, platí smlouva jen co do sjednaných prací nebo díla, ne však co do výše odměny. Pokud strany nemohou se shodnouti o této výši, jest užití §u 1152 obč. zák. a bude stanoviti přiměřenou odměnu. Pokud odměna tato bude přesahovati částku 90 Kč za 1000 vyrobených cihel, je žalobní nárok oprávněn. Návoru tomu nejsou na překážku ani skutečnosti zjištěné výpovědi svědka P-a. Prohlásil-li žalobce, že si to s dělníky sám vyřídí a že bude vyráběti cihly za 90 Kč, učinil tak za předpokladu, že se mu podaří docílití snížení mzdy svých dělníků na 2 Kč za hodinu, takže v tomto směru odpovídá písemná smlouva srovnalé vůli stran. Svědek potvrdil totiž výslovně, že byla řeč o snížení dělnické mzdy na 2 Kč. Také další skutečnost, že žalobce z počátku přijímal bez námitek odměnu 90 Kč za 1000 cihel, nenásvědčuje vzdání se nároku na vyšší mzdu podle §u 1444 obč. zák., byla-li ovšem tato mzda oprávněna nesplněním uvedeného předpokladu. I když nižší soudy nezjistily správnosti anebo nesprávnosti přednesu žalobce, že domáhal se již po třech týdnech sepsu nové smlouvy, postačí nesporná skutečnost, že v srpnu 1923, tudíž po době poměrně krátké 4 měsíců, předložil nástin nové smlouvy, kterou domáhal se odměny 110 Kč místo 90 Kč. K rozhodnutí sporu bude proto zapotřebí zjistiti, zda žalobci podařilo se snížit mzdu na 2 Kč, v tomto případě není ovšem žalobní nárok důvodný, anebo zda se mu to nepodařilo, v kterémžto případě bude jednati dále a zjistiti odměnu přiměřenou podle §u 1152 obč. zák., a dle toho rozhodnouti o žalobě.

Čís. 4867.

Dopravní řád železniční.

Použila-li železnice omylně tarifu v tom směru, že předepsala dopravné odesílateli, nikoliv příjemci, jest oprávněna domáhati se ve lhůtě §u 71 žel. dopr. ř. doplatku na příjemci.

(Rozh. ze dne 1. dubna 1925, Rv I 321/25.)

Dle přednesu žalující dráhy obdržel žalovaný v březnu 1923 vůz struskových cihel ve váze 15260 kg. Stanice odesílací vypravila omylem zásilku, ač odesílatel si vyplacení nepřál, vyplaceně a vyúčtovala v měsíčním úvěru odesílateli na dopravních poplatcích 309 Kč 20 h. Ode-

sílatel žádal příjemce, by zaplacenou tuto částku vrátil, tento však odmítl. Odesílatel obrátil se tudíž na ředitelství drah a žádal o vrácení mylně staničním úřadem účtovaného a jím zaplaceného dovozného, což se stalo. Ježto žalovaný odmítl zaplacení zažalované částky, navrhl žalující čs. erár, aby uznáno bylo právem, že žalovaný jest mu povinen zaplatiti 309.20 Kč. Žalovaná strana navrhla zamítnutí žaloby, vytýkajíc nedostatek pasivní legitimace, ježto zboží bylo zasláno vyplaceně »Franco Praha«, a jen z toho důvodu bylo žalovaným přijato; za zásilky, odeslané vyplaceně ručí dráze odesílatel. Žalobkyně měla žalovati na náhradu odesílatele. *Procesní soud první stolice* uznal podle žaloby, o d v o l a c í s o u d žalobu zamítl. *Důvody:* Jest správné, že dle Šu 69 žel. dopr. ř. ze dne 13. května 1921, čís. 203 sb. z. a n. má odesílatel na vůli, zda chce dovozné zaplatiti při podání zboží, či poukázati jeho zaplacení na příjemce, a že dle Šu 76 čís. 4 přijetím nákladního listu a zboží zavazuje se příjemce zaplatiti železnici vše, co v nákladním listě účtováno. Podle Šu 61 žel. dopr. ř. jest sjednána smlouva nákladní mezi železnicí a odesílatelem, jakmile výprava přijala ku přepravě zboží a nákladní list. Mezi železnicí a příjemcem vůbec smlouva o dopravě nevzniká, nýbrž tento se pouze, jak již svrchu uvedeno, zavazuje přijetím nákladního listu zaplatiti dráze to, co v nákladním listě účtováno. Smluvní poměr mezi příjemcem a železnicí vzniká tudíž teprve předáním a převzetím nákladního listu a zboží. V projednávaném případě předložila železnice příjemci, žalovanému, nákladní list se záznamem, že dopravné jest zaplacené. Nebylo tudíž železnicí vůči příjemci nic účtováno a nenastal proto stav, rozhodný podle Šu 76 žel. dopr. ř. Právní názor soudu první stolice, že přijetím zboží nastala pro žalovaného se zřetelem k tomu, že odesílatel nevyplatil dovozného, povinnost, nésti náklady dopravy, neobstojí. Nestačí k závazku příjemce zboží prostě skutečnost, že zboží přijal a že přijal i nákladní list, nýbrž třeba, by v nákladním listě byly útraty dovozného účtovány. Základem příjemcova závazku jest obsah nákladního listu, podle něhož vstoupil do smlouvy dopravní, i může dráha dožadovati na něm jen to, co v nákladním listě bylo účtováno. V nákladním listě však nebyl pro něho naznačen žádný takový závazek, naopak z obsahu nákladního listu musil vyčísti, že dovozné bylo odesílatelem zaplacené, zvláště když byla položka 1 Kč 41 h v něm v účtě škrtnuta. Jen tehdy by mohla dráha na žalovaném příjemci zboží požadovati náhradu dovozného, kdyby po rozumu §§ 871 a 876 obč. zák. omyl dráhy žalovaný sám byl zavinil, nebo kdyby dle okolností o něm patrně musel věděti, nebo kdyby byl omyl zavčas odkryt a vysvětlen. Žádný z těchto případů nebyl žalujícím ani tvrzen, tím méně prokázán. Je na bledni, že žalovaný omylu dráhy nezavinil, že zavinila jej dráha sama, není ani důvodného podkladu proto, že omyl ten musel žalovaný patrně poznati, kdyžť dráhou bylo výslovně na nákladním listu potvrzeno, že dovozné bylo zaplacené odesílatelkou a netvrdila ani žalující strana, že zavčas, totiž před přijetím zboží a nákladního listu žalovaného na omyl upozornila. Omyl seznať žalovaný dle spisů teprve později. Zřejmo tudíž, že nelze usuzovati na závazek žalovaného ze smlouvy dopravní, však ani jinak nelze v občanském zákoníku shledati zákonného podkladu pro závazek takový. Že mylným jest poukaz žalující strany na § 70 želez. doprav. ř., zřejmo

jednak z úvahy, že předpis Šu 70 má na zřeteli jen chyby početní při vypočítávání dovozného — o to v tomto sporu neběží — a ostatně dle druhého odstavce cit. Šu, nebyl-li nákladní list vyplacen, to se stalo v tomto případě, zapraví doplatek odesílatel, kdežto příjemce v některých případech zaň ručí jen tehda, byl-li nákladní list vyplacen. Nepřípadným jest poukaz na § 1431 obč. zák., kdyžť dráha žalovanému nic neplatila z omylu a sotva by lze bylo hledati právní základ v předpisech §§ 1037 až 1042 obč. zák. Ne j v y š š í s o u d obnovil rozsudek prvního soudu.

D ů v o d y:

Odvolací soud zamítl žalobní nárok v podstatě z toho důvodu, že příjemce, davší si vydati nákladní list a zboží, jest dle Šu 76/4 žel. dopr. ř. povinen, zaplatiti železnici vše co jest v n á k l a d n í m l i s t ě účtováno, že však v tomto případě bylo dovozné, požadované nyní na žalovaném příjemci, dle nákladního listu zapláceno již odesílatelem. S rozhodnutím odvolacího soudu nelze souhlasiti. Zásada Šu 76 (4) žel. dopr. ř., že příjemce jest povinen platiti podle obsahu nákladního listu, jest omezena výslovným poukazem na § 70 (2) žel. dopr. ř., dle něhož příjemce, jenž vyplatil nákladní list, ručí dráze za doplatky, mající svůj původ v chybách při počítání dovozného, nebo při použití tarifu. Dle tohoto předpisu neručí v projednávaném případě za doplatek o d e s í l a t e l, neboť nevyplnil výplatního záznamu, ručí však žalovaný jako p ř í j e m c e, neboť vyplatil nákladní list, zaplatil totiž zálohu na zboží 75 Kč a vedlejší poplatek 1 Kč. Nedopatření, přihodivší se dráze, nemůže se sice pokládati za chybu při počítání dovozného, jest však chybou při použití tarifu, neboť tarifem nesmějí se rozuměti pouze tarifní sazby, nýbrž dle Šu 6 žel. dopr. ř. soubor všech předpisů o přepravní smlouvě, přepravních cenách a poplatcích, počítaje v to i předpis Šu 69 žel. dopr. ř. a prováděcí ustanovení k tomuto paragrafu. Železnice použila omylně tarifu tím, že proti předpisu § 69 žel. dopr. ř. a příslušným prováděcím ustanovením předešla dovozné o d e s í l a t e l i místo p ř í j e m c i, proto jest žalovaný povinen, doplatiti železnici, oč od něho následkem tohoto omylu méně vybrala, než vybrati měla. Tento nárok dráhy promlčuje se dle Šu 71 žel. dopr. ř. teprve v jednom roce; do té doby musí každý příjemce počítati s tím, že po případě bude dopláceti železnici; proto jest bezpodstatnou námitka žalovaného, že, kdyby byl věděl, že se bude od něho dodatečně požadovati dovozné, nebyl by zásilku přijal.

Čís. 4868.

Společenstva s r. o. (zákon ze dne 9. dubna 1873, čís. 70 ř. zák.).

Nejde-li o úpadek aniž o případ Šu 15 nařízení ze dne 21. března 1918, čís. 105 ř. zák., není třeba repartici příspěvků provést v řízení nesporném.

K rozvrhu doplateků se nevyhledává, by bylo dříve provedeno zpeněžení veškerého jmění. Rozvrh lze provést i na základě t. zv. bilančního schodku.